

НАРЕДБА № 59 от 13.02.2012 г. за придобиване на квалификация по професията „Музикант-вокалист“

Обн. - ДВ, бр. 22 от 16.03.2012 г., в сила от 16.03.2012 г.;

Издадена от министъра на образованието, младежта и науката

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя Държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиването на квалификация по професията 212030 „Музикант-вокалист“ от област на образование „Изкуства“ и професионално направление 212 „Музикални и сценични изкуства“ съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията 212030 „Музикант-вокалист“ съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на трета степен на професионална квалификация за специалностите 2120301 „Класическо пеене“, 2120302 „Народно пеене“, 2120303 „Поп и джаз пеене“.

Чл. 3. Въз основа на ДОИ по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3, т. 3 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват учебен план и учебни програми за обучението по специалностите по чл. 2.

Раздел II

Съдържание на Държавното образователно изискване

Чл. 4. (1) С ДОИ по чл. 1 се определят професионалните компетенции в края на обучението по професията, които гарантират на обучаемия възможност за упражняване на професията 212030 „Музикант-вокалист“.

(2) Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията „Музикант-вокалист“ определя общата, отрасловата и специфичната задължителна професионална подготовка за професията, както и задължителната чуждоезикова подготовка по професията и избираемата подготовка.

(3) Съдържанието на всеки вид задължителна професионална подготовка по ал. 2 включва:

1. необходимите професионални компетенции (знания, умения и професионално-личностни качества);

2. тематичните области, от които се формира съдържанието на учебните предмети/модули.

Чл. 5. С ДОИ по чл. 1 се определят и входящото минимално образователно равнище, описанието на професията, целите на обучението, резултатите от ученето, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 1. Учебните планове и учебните програми за обучение по професията, действащи към влизане в сила на тази наредба, се прилагат до разработване и утвърждаване на учебните планове по чл. 3.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 17, т. 3 във връзка с чл. 16, т. 7 от Закона за народната просвета.

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в „Държавен вестник“.

Министър: Сергей Игнатов

Приложение към чл. 2
Държавно образователно изискване за придобиване на квалификация
по професията „Музикант-вокалист“

Професионално направление:		
212	Музикални и сценични изкуства	
Наименование на професията:		
212030	Музикант-вокалист	
Специалности:		Степен на професионална квалификация:
2120301	Класическо пеене	Трета
2120302	Народно пеене	Трета
2120303	Поп и джаз пеене	Трета

1. Входни характеристики

1.1. Изисквания за минималното входящо образователно равнище за ученици и за лица, навършили 16 години.

За придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията „Музикант-вокалист“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 ЗПОО (утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД-09-413 от 12.05.2003 г., изм. и доп. със Заповед № РД-09-04 от 8.01.2004 г., Заповед № РД-09-34 от 22.01.2004 г., Заповед № РД-09-255 от 9.04.2004 г., Заповед № РД-09-274 от 18.02.2005 г., Заповед № РД-09-1690 от 29.09.2006 г., Заповед № РД-09-828 от 29.06.2007 г., Заповед № РД-09-1891 от 30.11.2007 г., Заповед № РД-09-298 от 19.02.2009 г., Заповед № РД-09-1803 от 29.10.2009 г., Заповед № РД-09-621 от 18.05.2010 г., Заповед № РД-09-748 от 13.06.2011 г. и Заповед № РД-09-1805 от 9.12.2011 г.) входящото минимално образователно равнище за ученици е завършен седми клас или завършено основно образование, или завършен клас от средното образование (за училищата по изкуствата).

За придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията „Музикант-вокалист“ входящото минимално образователно равнище за лица, навършили 16 години, е завършено основно образование.

1.2. Изисквания за входящо квалификационно равнище или професионален опит

За обучение по професията „Музикант-вокалист“ с придобиване на трета степен на професионална квалификация не се изисква обучаваните да притежават предишна професионална квалификация или професионален опит. Необходимо е кандидатите да имат физически и гласови данни за овладяване на вокалната техника и музикален слух.

Тъй като обучението за певци започва в детска възраст, при организиране на професионално обучение в съответствие със ЗПОО е необходимо да се признаят усвоените вече компетенции и резултати от ученето и да се организира надграждащо обучение.

2. Описание на професията

2.1. Трудови дейности, отговорности, личностни качества, особености на условията на труд, оборудване и инструменти, изисквания за упражняване на професията, определени в законови и подзаконови актове (здравословно състояние, правоспособност и др.)

Музикант-вокалистът изпълнява вокални произведения с различен жанров и стил профил на спектакъл, концерт (както в зала, така и на открито), в развлекателно заведение, звукозаписно студио, конкурс, фестивал, на демонстрация по време на семинари и др. Музикант-вокалистът пее акапелно или с музикален съпровод както в професионални певчески колективи или в камерни групи, така и

самостоятелно. Понякога от него се очаква да изпълнява танц, свързан със спецификата на произведението, което изпълнява.

Вокалистът съдейства на хореографи, сценографи, гримьори, фотографи, специалисти по сценичните костюми и др. при подготовката на сценичната изява или участие в спектакъл, телевизионно предаване, филм и др., като дискутира с тях възможностите и представя собственото си мнение.

Вокалистът се подготвя самостоятелно за всяко участие, като заучава текстовете на песните, репетира ги, съобразява пеенето си с музикалния съпровод. Като участник в спектакъл се информира за особеностите на епохата и мястото, в които се развива действието. Поддържа подходящ режим за движение, пеене и хранене.

Музикант-вокалистът участва в репетиции на отделни фрагменти или на цялото представление заедно с останалите изпълнители под ръководството на художествения ръководител.

В сферата на популярната музика, а напоследък и в много други съвременни жанрове, се налага вокалистът често да импровизира - в различни форми и в съответствие с художествената задача, която изпълнява.

Голяма част от музикант-вокалистите създават и изпълняват собствени песни - както в ансамбъл (особено в популярната музика), така и в соловата си практика. Музикант-вокалистът свири на пиано и по желание и на друг музикален инструмент, доколкото това е необходимо за собствената му подготовка.

Музикант-вокалистът проучва възможностите и участва в майсторски класове, семинари и др., за да поддържа високо ниво на певческите си умения. Посещава постановки, концерти, наблюдава представянето на други изпълнители, старее се да е запознат с новите тенденции, за да направи оценка на собственото си представяне и да прецени насоките за бъдещото си развитие.

Обучението на млади вокалисти и подготвянето им за определена роля/изпълнение може да се подпомага от лица, завършили обучение по професията „Музикант-вокалист“.

Изисква се музикант-вокалистът да притежава определени физически и гласови данни за овладяване на вокалната техника (за всеки отделен вид пеене), правилна начална постановка, усет за качествено интониране, чувство за ритъм, за стил и умение за интерпретация. Той трябва да умее да импровизира, да проявява артистичност и усет към музиката, да оказва въздействие с вокалното изпълнение и с цялостното си излъчване върху аудиторията. Да има пространствена ориентация, добра визуална памет, да умее да се приспособява към различна среда (в съответствие с епохата, в която се развива действието), да може да се справя с критична или неочаквана ситуация по време на сценична изява. Музикант-вокалистът трябва да проявява търпение, защото често се налага фрагмент от произведението да бъде многократно повтарян. Той следва да е готов да приема критични бележки и препоръки и да извлича поуки. При работа в ансамбъл/хор музикант-вокалистът трябва да се старее точно и прецизно да спазва указанията на художествения ръководител и да проявява толерантност към останалите участници в ансамбъла.

Музикант-вокалистът трябва да демонстрира самоувереност, когато представя своите възможности, идеи и концепции пред продуценти, работодатели, музикални агенти и др.

В своята работа музикант-вокалистът използва пиано и по желание и друг музикален инструмент, техника за записване и възпроизвеждане на звук и видео, сценични костюми и грим, сценичен реквизит и др.

Репетиционната дейност на певеца се осъществява обикновено в подходящи за тази цел помещения (зали), като самостоятелната подготовка може да се извършва и в домашни условия. Концертната и звукозаписната дейност са в концертната зала, в

звукозаписното студио, в развлекателното заведение, на обществени празненства, включително на открито и др.

Певците имат сценични изяви обикновено вечер както в делничните, така и в почивните и празничните дни. Репетират ежедневно, при спазване на определен режим за труд и почивка.

Музикант-вокалистът носи отговорност както за собственото си изпълнение, за представянето на отделните фрагменти и на цялото произведение, така и за поддържане на собствената си кондиция и здраве. Музикант-вокалистът е отговорен за цялостното възприятие на музикалното произведение от публиката.

2.2. Възможности за продължаване на професионалното обучение

Лицата, придобили трета степен на професионална квалификация по професия „Музикант-вокалист“, може да се обучават по друга професия от професионалното направление „Музикални и сценични изкуства“, като обучението по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления, и отрасловата задължителна професионална подготовка се зачита.

Музикант-вокалистът може да посещава семинари, майсторски класове или други форми за повишаване на квалификацията си.

2.3. Възможности за професионална реализация съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД - 2011), утвърдена със Заповед № РД-01-931 от 27.12.2010 г. на министъра на труда и социалната политика, изм. и доп. със заповеди № РД-01-204 от 28.02.2011 г., № РД-01-426 от 30.05.2011 г., № РД-01-529 от 30.06.2011 г., № РД-01-533 от 30.06.2011 г. и № РД-01-952 от 29.12.2011 г.

Лицата, придобили трета степен на професионална квалификация по професията „Музикант-вокалист“, могат да заемат следните длъжности от НКПД - 2011: 2652-8027 Певец, 2652-8018 Артист-хорист, 2652-8019 Артист-солист, опера/оперета/мюзикъл, 2652-8020 Джазов певец, 2652-8021 Естраден певец, 2652-8025 Певец, фолклор, както и други подобни, допълнени при актуализиране на НКПД.

3. Цели на обучението

3.1. Цели на обучението по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава и спазва правилата за здравословни и безопасни условия на труд;
- умее да формулира проблеми, задава въпроси, прави отчет за извършената работа, установява и поддържа делови отношения;
- познава стопанското устройство на страната, разбира съществуващите икономически отношения, процеси и явления и прави изводи за факторите, които ги поражда;
- познава трудовото законодателство, определящо неговия статут, права и задължения;
- работи в ансамбъл, като участва активно при разпределение на задачите, съдейства на останалите изпълнители, носи отговорност;
- осъществява ефективни работни взаимоотношения с колегите си;
- съзнава необходимостта и се старее да повишава квалификацията си с цел осигуряване на бъдещи ангажименти;
- умее да намира информация в интернет с помощта на компютър, работи с мултимедийни програмни продукти и програмни продукти за създаване на документи;
- осъществява комуникация и ползва на чужд език информация, свързана с музиката и музикалната си кариера;
- спазва професионалната етика и има етично поведение.

3.2. Цели на обучението по отрасловата задължителна професионална подготовка, единна за всички професии от професионално направление „Музикални и сценични изкуства“

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава развитието на музикалното изкуство в исторически план (тенденции, школи и др.);
- познава епохите, направленията, теченията и стиловете в музикалното изкуство, както и съдържанието, стиловите особености, изразните средства и начините за използването им в музикалните произведения от различните епохи;
- познава българския фолклор (народни инструменти, танци и песни) и спецификата на българското народно пеене;
- познава и сравнява автори и техните творби;
- притежава основни знания за сцена, сценично осветление, озвучаване и др.;
- използва различни възможности за повишаване на квалификацията си;
- познава изпълнителското майсторство на големите изтъкнати представители на националното и световното вокално изкуство.

3.3. Цели на обучението по специфичната за професията „Музикант-вокалист“ задължителна професионална подготовка

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- притежава активен репертоар от произведения (според специалността) за солово изпълнение, хор или ансамбъл, включващ произведения от различни епохи, жанрове и стилове;
- владее съответни методики и отделя достатъчно време и внимание за самоподготовка и за поддържане на музикалния си слух и певческо-техническите си сръчности;
- има готовност да пее пред публика както в ансамбъл, така и самостоятелно;
- пее по слух или по ноти и на прима виста непознати произведения;
- прави собствена интерпретация на познати музикални произведения;
- работи с техника за звуко- и видеозапис;
- свири на пиано и по желание и на друг музикален инструмент;
- бързо се адаптира към изискванията на формацията, в която работи (ансамбъл, хор и др.);
- прави коментари и дава обяснения и указания, като използва професионална терминология;
- проявява интерес към новостите в областта на съвременната музика и култура и в проблематиката на неговия тип музициране.

4. Резултати от ученето

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
<i>Общи за професията „Музикант-вокалист“</i>	
1. Спазва правилата за здравословни и безопасни условия на труд	1.1. Прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд 1.2. Познава видовете сценична техника и оборудване и спазва правилата при работа с тях 1.3. Спазва определен режим за репетиции и почивки 1.4. Умее да подготвя гласовия си апарат за пеене 1.5. Прилага правилата за пожарна и аварийна безопасност 1.6. Взема адекватно решение в ситуация на инцидент по време на репетиция или сценична изява 1.7. Спазва изискванията за опазване на околната среда 1.8. Не нарушава с репетициите си установения вътрешен ред в жилищни сгради, културни институции и др.

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
	1.9. Оказва долекарска помощ
2. Спазва изискванията на трудовото законодателство и отстоява правата си като участник в трудовия процес	<p>2.1. Описва видовете културни институции (частни, държавни и общински) и техният статут</p> <p>2.2. Характеризира съвременните пазарни механизми на продуциране, маркетинг и разпространение на различни видове и типове музика и икономическите нюанси на видовете музикален бизнес</p> <p>2.3. Свързва правата и задълженията си с изискванията, посочени в документите за сключване и прекратяване на трудови и гражданскоправни отношения</p> <p>2.4. Познава изискванията на Кодекса на труда, свързани с работното време, почивките, отпуските, формите на заплащане и други права и задължения на лицата, практикуващи творчески професии</p> <p>2.5. Може да съставя документи, свързани с постъпване и напускане на работа, ползване на отпуски, писма, становища, предложения и др.</p> <p>2.6. Представя собствените си умения, опит и квалификация при кандидатстване за работа, участие в конкурс и др.</p> <p>2.7. Описва задълженията на музикант-вокалиста, художествения ръководител, продуцента, музикалния агент и др., както и изискванията за заемане на тези длъжности</p>
3. Познава музикалната теория	<p>3.1. Разчита нотен текст</p> <p>3.2. Описва изразните средства и начините за използването им в музика от различните епохи</p> <p>3.3. Различава вокални форми и структури</p> <p>3.4. Разпознава и прави анализ на творбите на автори, представители на различни епохи, стилове, направления в музикалното изкуство</p>
4. Ориентира се в стилистичните и жанровите промени в хода на историческото развитие на музиката	<p>4.1. Описва етапите в историческото развитие на европейската музикална култура, вкл. и в областта на популярната и битовата музика</p> <p>4.2. Свързва и коментира представите за традиционния български фолклор с формите на неговото съвременно функциониране</p> <p>4.3. Идентифицира музикалния авангард в различни жанрове</p> <p>4.4. Дава примери за актуални проблеми и най-разпространени разновидности на съвременната популярна музика, вкл. явлението уърлд мюзик</p> <p>4.5. Свързва традиционна музикална практика със съвременни форми на „кръстосване“ между жанрове, стилове, типични национални и етнически белези (т.нар. „хибридни“ явления)</p> <p>4.6. Открива промени в музикалния и културния понятиен апарат, наложили се вследствие на съвременното развитие на науката</p>

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
	<p>4.7. Назовава най-съществени и възлови исторически промени в българските, европейските и световните музикални практики</p> <p>4.8. Схваща актуални проблеми и категории в областта на естетиката и културологията</p>
<p>5. Интерпретира творчески разнообразен ансамблов и солистичен репертоар</p>	<p>5.1. Изработва в детайли, интерпретира творчески и въздействащо репертоара си</p> <p>5.2. Контролира качеството на собственото си интониране и звуково майсторство в своята солова и ансамблова практика</p> <p>5.3. Умее да следва указанията на диригента (водача на групата)</p> <p>5.4. Съдейства за оптимална подготовка на репертоара за представянето му пред публика или за електронен запис</p> <p>5.5. Включва в репертоара си емблематична за съответния глас музика от българското композиторско творчество, от българския и балканския фолклор</p> <p>5.6. Готов е да реагира адекватно на форсмажорни промени в хода на репетициите и на планираните артистични задачи</p> <p>5.7. Разучава самостоятелно нов музикален репертоар</p> <p>5.8. Използва пиано и по желание и друг музикален инструмент за разучаване на песни</p> <p>5.9. Разширява познанията си във връзка с новата музика – в своя и на формацията репертоар</p> <p>5.10. Анализира свои и на състава/групата концертни изяви</p> <p>5.11. Използва мултимедийни програмни продукти по време на запис, изпълнение или обучение</p>
<p>6. Участва в подготовката на ученици и любители</p>	<p>6.1. Познава теорията и методиката на обучение</p> <p>6.2. Използва популярна и съвременна учебна литература на български и чужд език, както и други материали, необходими за обучението</p> <p>6.3. Умее да осигурява позитивна атмосфера в педагогическата си работа</p> <p>6.4. Избира подходящи методи за обучение в зависимост от индивидуалните особености на обучаваните</p> <p>6.5. Демонстрира пред обучаваните части от произведението</p>
<p><i>Специалност 2120301 „Класическо пеене“</i></p>	
<p>7. Разучава и интерпретира разнообразен вокален репертоар</p>	<p>7.1. Познава и изпълнява разнообразни произведения (или части от тях)</p> <p>7.2. Контролира качеството на точното си интониране</p> <p>7.3. Като участник във формацията или солист се съобразява с останалите изпълнители</p> <p>7.4. Изпълнява произведения с различна трудност, подходящи за неговия глас</p> <p>7.5. Оперира с характерната за класическото пеене певческа</p>

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
	техника и с качеството на тона и вибратото 7.6. Изгражда и художествено интерпретира песен или част от музикално произведение 7.7. Подбира подходящ стил на пеене според конкретната работна ситуация 7.8. Демонстрира артистични умения, пластика и двигателна култура
<i>Специалност 2120302 „Народно пеене“</i>	
8. Разучава и интерпретира разнообразен песенен репертоар	8.1. Контролира качеството на точното си интониране 8.2. Като участник във формацията или солист се съобразява с останалите изпълнители 8.3. Изпълнява песни с различна трудност, подходящи за неговия глас 8.4. Разполага с репертоар от традиционния и съвременния български фолклор 8.5. Пее със съпровод, както и акапелно 8.6. Оперира с певчески техники, свързани с интерпретиране на български песенен фолклор 8.7. Интерпретира творчески репертоара, който изпълнява 8.8. Демонстрира артистични умения, пластика и двигателна култура
9. Прави модерни интерпретации върху българския фолклор	9.1. Посочва съвременните функции на българския музикален фолклор 9.2. Схваща съвременни форми за пресъздаване на фолклора на Балканите 9.3. Свързва основни традиционни фолклорни практики с днешните социокултурни условия
<i>Специалност 2120303 „Поп и джаз пеене“</i>	
10. Разучава и интерпретира разнообразен песенен репертоар	10.1. Контролира качеството на точното си интониране 10.2. Като участник във формацията или солист се съобразява с останалите изпълнители 10.3. Изпълнява песни с различна трудност, подходящи за неговия глас 10.4. Поддържа репертоар от областта на попмузиката и джаза 10.5. Избира подходяща певческа техника в зависимост от спецификата на гласа и на самата песен 10.6. Изгражда и художествено интерпретира песен или част от музикално произведение 10.7. Импровизира, като се съобразява с жанровете и стиловете белези на дадена музика 10.8. Открива специфичното за соул, госпъл, фолк или джаз пеене

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
	10.9. Подбира стила на пеене според промените в конкретна работна ситуация 10.10. Притежава артистични умения, пластика и двигателна култура 10.11. Владее микрофонна техника 10.12. Съобразява сценичното си поведение с характера на песента

5. Изисквания към материалната база

5.1. Учебни кабинети

Учебният кабинет трябва да разполага с учебни маси и столове за всеки обучаван и за преподавателя, учебна дъска, флипчарт с маркери, звуковъзпроизвеждаща уредба, аудио-визуална техника, екран, звуко- и видеозаписна техника, филми, видео- и аудиозаписи, музикална литература и други дидактически материали.

5.2. Концертна зала

Концертната зала, предназначена за солови изяви на обучаваните и концерти на състави, трябва да има сцена, места за слушатели, помещения за разпяване и други помещения, свързани със спецификата на концертната практика и санитарно-хигиенните изисквания.

Изисква се следното оборудване за сцена: роял, пултове, столове, стол за роял (с механизъм за променяне на височината му), както и необходимата осветителна техника.

В случай че обучаващата институция не разполага със собствена концертна зала, може да ползва подходящи зали на други културни институти.

5.3. Репетиционни зали

Репетиционната зала за хор или камерен състав е оборудвана с пиано, диригентски пулт, пулт и стол за всеки от изпълнителите, шкафове за нотни материали.

Репетиционната зала за камерни състави е оборудвана с пиано, 5 - 6 пулта и столове, шкафове за нотни материали.

5.4. Кабинети за индивидуално обучение по пеене

Кабинетите за индивидуално обучение по пеене са оборудвани с музикален инструмент (пиано или друг инструмент), пулт, столове, маса и шкаф за нотни материали.

5.5. Компютърна зала с работни места за всеки обучаван и преподавателя и с инсталиран специализиран софтуер.

6. Изисквания към обучаващите

Право да преподават теория и практика по професията „Музикант-вокалист" - трета степен на професионална квалификация, имат лица с образователно-квалификационна степен „магистър" или „бакалавър" с подходящи специалности от професионални направления „Теория на изкуствата" и „Музикално и танцово изкуство" от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, приет с ПМС № 125 от 2002 г. (обн., ДВ, бр. 64 от 2002 г.; посл. изм. и доп., бр. 94 от 2005 г.).